

Synstolking på nett

Delrapport FRES-prosjektet

Prosjektnavn:	FREntidens Synstolking
Prosjektperiode:	01.01.2013 – 31.12.2014
Skrevet av:	Magne Lunde
Sist oppdatert:	23.10.2014

MediaLT
Jerikoveien 22
1067 Oslo
Tlf: 21538010
E-post: info@medialt.no
www.medialt.no

Innhold

1	Bakgrunn	3
2	Statusoppdatering	4
2.1	YouDescribe	4
2.2	Streamingstjenester	5
2.2.1	TV leverandører	5
2.2.2	The accessible Netflix project	5
2.2.3	Talking flix	6
2.2.4	Zagga Entertainment	6
2.2.5	blindy.tv	6
2.2.6	Nettside om streamingstjenester med synstolking	7
2.3	Situasjonen i Norge	7
2.3.1	Ny tjeneste	7
3	Nettets ekstra muligheter	9
3.1	Endringer i videoens lengde	9
3.2	Endringer i lydbildet	10
3.3	Tidsfrister	11
4	Videoavspillere på nettet	12
5	Anbefalinger synstolking på nett	14
5.1	Retningslinjer for synstolking på nett	14
5.2	Prioritering av hva som skal synstolkes	14
6	Oppsummering og anbefalinger	15
7	Referanser	16

1 Bakgrunn

Synstolking er et forholdsvis nytt fagområde i Norge. Utbredelsen av synstolking ligger derfor fortsatt langt bak land det er naturlig å sammenligne med. Til nå har synstolkingen i Norge i all hovedsak dreid seg om DVD-markedet. MediaLT har i skrivende stund synstolket ca. 30 norske filmer. For å få til mer synstolking i Norge, startet MediaLT i samarbeid med Norges Blindeforbund og med støtte fra Extrastiftelsen prosjektet FREmtidens Synstolking (FRES-prosjektet) [1]. Hovedmålet i dette prosjektet er å Legge grunnlaget for at synstolking får gjennomslag på nye arenaer som kino, TV og internett, og at tilbudet av synstolket norsk film økes.

På området synstolking på nett er andre land omtrent like dårlig stilt som Norge. Internasjonalt sett peker derfor dette feltet seg ut som en av de store satsingsområdene i årene som kommer. Denne delrapporten gir en statusoppdatering på hvor arbeidet med synstolking på nett står internasjonalt og nasjonalt. Videre ser vi på hva som skiller synstolking på nett fra annen synstolking, og i forlengelsen av dette hvilke «ekstra» muligheter nettet gir. Til slutt forsøker vi å gi noen anbefalinger i forhold til arbeidet med synstolking på nett.

2 Statusoppdatering

Hovedbildet internasjonalt er altså at nesten ingenting av det som ligger på nettet er synstolket. Med tanke på den store utbredelsen video har fått på nettet, er dette et stort tilgjengelighetsproblem. Oppmerksomheten rundt synstolking på nett er imidlertid økende, og vi skal se på de viktigste initiativene vi har identifisert internasjonalt. I tillegg til disse initiativene finnes det en rekke kommersielle aktører som tilbyr å synstolke videoer på nettet. Informasjon om disse aktørenes tjenester er ikke tatt med her, fordi denne gjennomgangen er rettet inn mot spesifikke tilbud eller initiativ for å tilby synstolking på nettet.

2.1 YouDescribe

Tanken med YouDescribe er å legge til rette for at hvem som helst kan hjelpe til med å synstolke YouTube videoer. Det er gratis å bruke tjenesten. Slik omtales tjenesten på prosjektets nettside[2]:

«An experimental platform for adding extended audio description to YouTube videos».

You Describe

YouDescribe bygger på bruk av teknologien «the Descriptive Video Exchange» (DVX)[3], som er en løsning utviklet av Smith-Kettlewell Video Description Research and Development Center[4] i USA. Det samme senteret står også bak prosjektet Youdescribe. Beskrivelsene, tidskodene og annen informasjon (produksjonstidspunkt, produsent etc.) lagres og vedlikeholdes på en web-basert server. Selve videoene lagres imidlertid ikke på serveren. DVX holder rede på hvilke beskrivelser som hører til de ulike videoene og til hvilken tid beskrivelsene skal avspilles.

Løsningen krever med andre ord ikke at det gjøres endringer i selve videoen. Dermed unngås også de utfordringene copyright hensyn kan skape i slike sammenhenger. Dessuten muliggjør dette synstolking av alt som er produsert; også det som anses ferdigprodusert og som ingen følger opp lenger.

Ulempen med en slik løsning er at avspillingen av videoen må pauses for å få inn synstolkingen. Med andre ord integreres ikke synstolkingen inn i videoens lydbilde, slik tilfelle for eksempel er med kinofilmer. Helhetsinntrykket blir dermed ikke det samme; med det resultat at det kan oppleves som et redusert tilbud. Vinteren 2014 tok vi dette opp med utviklerne av teknologien (Smith-Kettlewell Video Description Research and Development Center). De ønsker å se på muligheten for å videreutvikle teknologien til også å omfatte integrert synstolking, men er avhengig av mer forskningsstøtte for å utforske denne muligheten.

Utfordringen med en løsning som Youdescribe er dessuten å sikre tilstrekkelig kvalitet. Prosjektet har forsøkt å ivareta dette ved å legge ut råd og anbefalinger (både skriftlige og på video) og ved å tilby kurs/opplæring. Ellers kan det benyttes lignende tiltak som de andre dugnadsprosjekter på internett gjør (for eksempel Wikipedia): Muligheten til å redigere det som er gjort, muligheten til å vurdere kvaliteten (rating) osv. Videre er det mulig å tenke seg at dette er en løsning som også kan benyttes av profesjonelle leverandører av synstolking. Noe som igjen kan føre til et spørsmål om å trekke opp en grenseoppgang mellom hva som kan løses ved hjelp av dugnadsinnsats og hva som bør gjøres av profesjonelle. Mulige kriterier for en slik grenseoppgang kan være:

- Hvor lenge videoen skal ligge ute (om den er midlertidig eller varig)?
- Vem som har produsert den?
- Hva innholdet er?
- Hvem som er målgruppen?
- Hvor den er publisert?
- Etc.

En naturlig hovedskillelinje kan trekkes ved om innholdet er bruker generert eller ikke, og at synstolkingen av bruker generert innhold gjøres som en dugnad. Uansett er det så mye video på nettet at det i utgangspunktet bør være nok å gjøre for både profesjonelle og lekfolk.

2.2 Streamingtjenester

Stadig mer av film, dramaserier, dokumentarer og lignende tilbys via streaming-tjenester, som for eksempel Netflix. Flere land (for eksempel England, USA og Sverige) har krav til TV-selskapene om at en viss andel av det totale sendetilbudet må ha synstolking. Ingen land stiller imidlertid de samme kravene til streamingtjenester. Dette fordi streamingtjenester ikke ses på som et TV-tilbud, men som en netjtjeneste.

Skillet mellom tjenester som tilbys via nettet og hva som tilbys via TV blir stadig mer flytende. Slik sett er begrepet streamingtjenester noe upresist, men vi har her funnet det formålstjenlig å bruke det som et samlebegrep for video tjenester som tilbys via nettet (for eksempel video on demand (VOD) og internett TV). Ulike former for IPTV er ikke omfattet av det vi i denne rapporten forstår som streamingtjenester. Se ellers FRES-prosjektets delrapport: Synstolking på TV[5].

Dessuten er rapporten WBU User Requirements for Television Receiving Equipment[6] nyttig lesing for den som ønsker oversikten over synstolking generelt og synstolking på TV spesielt. Vi har ikke funnet noen tjeneste som tilbyr nedlasting av synstolkede produksjoner, og derfor er kun streamingtjenester omtalt her.

2.2.1 TV leverandører

Av nettstedet som henvender seg til publikum generelt sett er TV-selskapenes nettsteder de med mest synstolking. Spesielt peker engelske TV-selskaper seg ut og særlig BBC. Noe som har sammenheng med at England er det landet i verden som tilbyr mest synstolking på TV. BBC iPlayer[7] er et godt eksempel på at det er mulig å få til gode løsninger på dette området.

2.2.2 The accessible Netflix project

Det er to veier å gå når det gjelder å tilby synstolking via streamingtjenester:

- Tilby synstolking via ordinære tjenester som for eksempel Netflix.
- Etablere spesialtjenester.

Nedenfor gir vi flere eksempler på spesialtjenester. Legges universell utforming til grunn, bør imidlertid en annen strategi følges. Det vil si en strategi om at eksisterende streamingtjenester inkluderer synstolking i sitt tilbud. I et forsøk på å få dette til, har to synshemmede initiativtakere etablert The accessible Netflix project[8]. Ved hjelp av blogginnlegg og andre interessepolitiske aktiviteter er målsetningen å gjøre Netflix tilgjengelig for alle. Prosjektet har formulert følgende hovedmålsettinger for sin aktivitet:

- Gjøre Netflix brukervennlig med alle typer skjermlesere; både på PC og mobile enheter.
- Gjøre brukergrensesnittet enkelt for bevegelseshemmede som benytter datatekniske hjelpemidler.
- Gi synshemmede enkel tilgang til synstolket innhold på både streamingstjenester og DVD.

2.2.3 Talking flix

Crossway Media Solutions jobber med å utvikle en egen streamingtjeneste for synshemmede (Talking flix)[9]. Slik omtales tjenesten på deres hjemmeside:

«TalkingFlix is a worldwide entertainment platform, where you can listen to audio described movies and television series. You can purchase or rent individual titles, or get access to a growing library through a competitively priced monthly subscription. The service will be available in 2014, with hundreds of titles from the largest studios and broadcasters».

2.2.4 Zagga Entertainment

Sagga[10] er en konkurrent til Talking flix, men de har også lagt vekt på å tilby tilgjengelige og moderne løsninger for avspilling av synstolkning (for eksempel via en tilgjengelig app). Slik omtales løsningen på deres hjemmeside:

«Welcome to Zagga Entertainment. We are creating a fully accessible video on demand (VOD) subscription service with first-rate movies and TV shows featuring high-quality described video, uncut and commercial free. Whether you love a gripping thriller with an action-packed car chase, a laugh-out-loud rom com or enlightening documentary, Zagga Entertainment will provide a wide selection of classic movies and TV, as well as newer titles all with described video. Our worldwide service will be available through an accessible, secure website and mobile app designed to work with screen readers and other assistive technology. We are bringing you closer to your friends and family through great and accessible visual storytelling».

2.2.5 blindy.tv

blindy.tv[11] er et frivillig initiativ, som synshemmede selv står bak. Målsetningen er å tilby synshemmede synstolket film og TV. På samme måte som Talking flix og Sagga dreier dette seg altså om et dedikert tilbud for synshemmede.

Døgnet rundt sendes det engelskspråklige programmer på flere kanaler:

- Komedie
- Drama
- Vitenskap
- Hjerne
- Etc.

Programmene inneholder bare lyd, dvs. ikke video, og de kan spilles av rett i nettleseren eller i det programmet du foretrekker (Windows Media Player etc.).

2.2.6 Nettside om streamingtjenester med synstolking

The accessible Netflix project[8] har laget en nettside[12] om streamingtjenester som tilbyr synstolking. Målsetningen med nettsiden er å holde interesserte oppdaterte om hvilke tilbud som finnes.

2.3 Situasjonen i Norge

I Norge finnes det knapt eksempler på synstolking på nett. Det som finnes, er i all hovedsak produsert av MediaLT, For eksempel en informasjonsvideo fra Norsk Lyd- og Blindeskriftsbibliotek[13].

Synstolking fikk heller ikke den drahjelpen flere hadde håpet at forskriften til Diskriminerings- og Tilgjengelighetsloven[14] ville gi. Synstolking er en av suksesskriteriene i retningslinjene for tilgjengelig webinnhold (WCAG 2.0)[15],

For å oppfylle WCAG 2.0 på nivå AA, må video på nettet være synstolket. På nivå A er det tilstrekkelig å legge en skriftlig beskrivelse av innholdet i videoen. Forskriften til Diskriminerings- og Tilgjengelighetsloven stiller krav om at alle nettsider som henvender seg til allmennheten må oppfylle WCAG 2.0 på nivå AA. Synstolking er imidlertid unntatt dette kravet. Begrunnelsen er at synstolking er mer kostnadskrevenne enn de andre kravene. En begrunnelse som også brukes i andre land, for eksempel i Australia[16].

Samtidig gjøres det i forskriften til Diskriminerings- og Tilgjengelighetsloven og mange andre steder et poeng av at video og annen multimedia blir stadig viktigere på nett. Unntaket kommer dermed i en situasjon der behovet for synstolking på nett er stort og økende. Kritikerne av unntaket (blant annet synshemmedes organisasjoner) mener derfor at det blir et helt feil signal å gi unntak for all video på nettet. En alternativ løsning hadde vært å opprettholde kravet, men gitt visse unntak. For eksempel at kravet kun gjelder nytt innhold. Videre at tunge aktører som TV selskaper kunne gis visse unntak. For eksempel ved at kun en viss prosentandel av produksjonen skal synstolkes.

2.3.1 Ny tjeneste

Uansett lovgivning eller ikke er det viktig å finne fram til tiltak som stimulerer til synstolking på nettet. YouDescribe[2] er et slikt initiativ. Parallelt med dugnadsprosjekter av typen YouDescribe bør det imidlertid også ses på hvordan leverandører av synstolking kan bidra. Som en del av dette prosjektet utviklet vi i MediaLT derfor nettstedet film for alle[17].

Tanken bak nettstedet er å gjøre det enklest mulig for de som ønsker å få synstolket en video på nettet. Det er gjort ved å:

- Gjøre det enkelt å laste opp en video som skal synstolkes.
- Definere fastpriser (oppstartskostnad og minuttpris), slik at de som bestiller enkelt kan få informasjon om hva det koster.
- Tilby betaling via nettet.
- Tilby på forhånd definerte leveringstider avhengig av videoens lengde, slik at de som bestiller enkelt kan finne ut hvor lang leveringstiden er.
- Gjøre det enkelt å laste ned den synstolkede versjonen.

Effektene av å legge til rette for en slik tjeneste vil vi først se helhetsbilde av etter FRES-prosjektets slutt. Dette fordi tjenesten først ble etablert mot slutten av prosjektet. MediaLT vil imidlertid ta ansvar for å drifte tjenesten videre, og målsetningen er å gjøre dette til en bærekraftig tjeneste. Effekten vil derfor bli målt og evaluert, selv om det skjer etter prosjektets slutt.

3 Nettets ekstra muligheter

Synstolking på nett skiller seg fra annen forhåndsinnspilt synstolking ved at den gir større fleksibilitet. Mens synstolking av for eksempel film og TV-innslag må gjennomføres innenfor fastlagte rammes, kan synstolking på nett i mye større grad fristille seg fra disse rammene. Særlig gjelder dette tre hovedforhold:

- Endringer i videoens lengde
- Endringer i lydbildet
- Tidsfrister

3.1 Endringer i videoens lengde

Lengden på et TV-innslag eller en film kan ikke endres. Den ligger fast. Synstolkingen må derfor gjennomføres innenfor disse fastlagte rammene, og i mange tilfeller må det gjøres en knallhard prioritering av hva som skal tas med i synstolkingen. Selv om synstolking av enkelte videoer på nettet også må forholde seg til klare rammes, (for eksempel på grunn av kunstneriske føringer), er friheten som oftest langt større for videoer på nettet. Den store fordelen er at lengden på videoen kan økes for å få plass til mer synstolking. Dette kan skje på to hovedmåter:

- Legge til synstolking i starten av videoen
- «Pause» videoen underveis for å få plass til ekstra synstolking

Disse to hovedmåtene kan også kombineres. Et eksempel på dette er informasjonsfilmen Uloba BPA[18].

Etter vår oppfatning bør ambisjonen om minst mulig endringer i det originale lydbildet ligge fast (som er en av hovedmålsettingene innen synstolking). Vi bør være på vakt mot at Disse ekstra mulighetene fører til at det «pøses» på med synstolking for å få beskrevet mest mulig. Slike fallgruver kan unngås ved å følge de generelle retningslinjene for synstolking. Ut fra en slik tankegang mener vi også at det å legge på synstolking i starten av videoen er det beste alternativet, fordi det gir minst inngrep i

filmens originale lydbilde. For eksempel kan dette være en god løsning i situasjoner der hele videoen er et intervju.

I utgangspunktet er behovet for synstolking mindre jo mer verbal videoen er. Noen videoer har så gode verbale forklaringer at behovet for synstolking nærmest bortfaller. Samtidig er det slik at jo mer verbal videoen er, jo mindre rom er det for å få inn synstolking. Særlig er utfordringen stor der det verbale og/eller den øvrige lyden i videoene i liten grad forklarer de levende bildene eller handlingen. I slike tilfeller vil behovet for å øke lengden på videoene være størst. Dette vil imidlertid igjen avhenge av videoens tempo og hvor variert innholdet er, men det kan være en basisregel å ta utgangspunkt i. I kapittel 5 Anbefalinger foreslår vi konkrete retningslinjer for synstolking på nettet.

3.2 Endringer i lydbildet

Ut fra tankegangen om universell utforming er det en målsetning å redusere behovet for synstolking mest mulig. Gjennom god planlegging og økt bevissthet kan dette oppnås, for eksempel ved at programlederene under en TV sending beskriver mer enn de ellers ville ha gjort. Noe som for eksempel ble gjort under åpningsseremonien i Paralympics i London i 2012. Hovedbegrunnelsen for dette valget var imidlertid ikke universell utforming, men en skepsis mot live synstolking av TV sendinger. I lydtekst-prosjektet[19] gjorde vi tester med live synstolking på kino. Disse testene viste at synstolkingen langt på vei var like god som ved forhåndsinnspilt synstolking, og at brukerne var godt fornøyd med resultatet. Vi mener derfor at live synstolking bør være et aktuelt alternativ for live streaming eller live TV sendinger, der dette av faglige, økonomiske eller andre årsaker er å foretrekke. Se ellers underkapittel 6.4 i rapporten Synstolking på TV[5], for en nærmere begrunnelse.

I Canada har Accessible Digital Media tatt dette enda et skritt lenger. De har lansert begrepet Embedded Described Video (EDV)[20], og tilrettelagt AMI Canadas Four Senses culinary series ved hjelp av denne teknikken.

I prosjektet Film mellom ørene[21] forsket vi på om behovet for synstolking kunne reduseres, ved å gjøre endringer i selve lydbildet. Det vil si at tankegangen om universell utforming ble tatt med i hele produksjonsprosessen av en film. Konklusjonen i prosjektet var at endringer i lydbildet i liten grad reduserte behovet for synstolking, men at det ga filmopplevelsen merverdi. Med andre ord tilsier resultatene fra prosjektet at det verken er ønskelig eller realistisk å redusere behovet for synstolking

helt i en film. Erfaringen fra Canada er imidlertid at dette kan fungere i enkelte TV programmer, og særlig i de programmene der det ligger spesielt godt til rette for bruk av EDV.

Slik tilrettelegging kan gjennomføres på to hovedmåter:

- Som en del av produksjonsprosessen eller lydbehandlingen av produksjonen. Dette krever kunnskap og bevissthet om universell utforming hos produsentene og lydteknikerne.
- I etterkant sammen med synstolkingen.

De som produserer videoer for nett kan kurses i universell utforming. Det gjelder også i forhold til hvordan videoens verbale innhold kan lages for å redusere behovet for synstolking. Slike kurs finnes ikke i dag, men vil være et aktuelt alternativ for å fremme universell utforming av video på nettet.

Fleksibiliteten til de fleste nett-videoene gjør at endringer i lydbildet også kan gjøres i etterkant; Gjerne i kombinasjon med å øke videoens lengde. Slik tilrettelegging er imidlertid forholdsvis krevende og dermed også forholdsvis kostbart. Kun unntaksvis for helt spesielle produksjoner vil derfor slik tilrettelegging være aktuelt.

3.3 Tidsfrister

Synstolking av film og TV-innslag har nesten alltid stramme tidsfrister. I enkelte tilfeller kan dette også være situasjonen for videoer på nettet, men som oftest vil fleksibiliteten her være langt større. Synstolkingen må være ferdig til en kinofilm eller et TV-program starter, mens for en video på nettet går det helt fint å lage den synstolkede versjonen etter at videoen er publisert (selv om det er ønskelig at det skjer samtidig). Dette gjør at det bør være enklere å få til synstolking av videoer på nettet, og at også «eldre» videoer kan synstolkes.

4 Videoavspillere på nettet

Det hjelper lite om videoen er synstolket, hvis selve videoavspilleren er lite tilgjengelig. Avspillingen av synstolkingen kan skje på to hovedmåter:

- En felles versjon
- To versjoner: En standardversjon og en versjon med synstolking

Når det gjelder avspillingen i form av en felles versjon, kan dette igjen skje på to måter:

- Flere spor i en felles versjon
- Kun den synstolkede versjonen

Sistnevnte alternativ vil si at standardversjonen ikke legges ut; bare den synstolkede versjonen. Noe som sjeldent er aktuelt. Et mulig tilfelle kan være der hele videoen er et intervju eller en tale (snakkende hode), og der det er lagt på en kortfattet synstolking i starten av videoen for å gi informasjon om sammenhengen for intervjuet eller talen, lokasjonen, personen eller annen informasjon som er relevant for hendelsen.

Flere spor i samme versjon krever mediaspillere som takler dette. Utfordringen med disse avspillerne er at de er lite brukervennlige for synshemmede. Vi har testet flere avspillere, og ikke funnet noen som har tilfredsstillende tilgjengelighet. Dessuten er det mer tidkrevende å få synkronisert avspillingen. En vurdering av ulike avspillere er gjort av Snøball film i prosjektet Film for alle[22].

Vår generelle anbefaling er å tilby to versjoner: En standard versjon og en synstolket versjon (det vil si to lenker). Et godt eksempel på hvordan dette kan gjøres er BBC iPlayer[7].

For å sikre at avspilleren har god tilgjengelighet, anbefaler vi videre at HTML 5 anvendes. I mange avspillere er styringskontrollene (start og stopp film, høyere og lavere lyd osv.) ikke tilgjengelige med tastatur, og de er av denne og andre grunner vanskelige å bruke med skjermleser. Ved bruk av HTML 5 fungerer derimot styringskontrollene godt med skjermleser.

5 Anbefalinger synstolking på nett

Til grunn for anbefalingene ligger de generelle retningslinjene for synstolking. Det betyr at disse retningslinjene ikke gjennomgås i denne rapporten, og at anbefalingene som gis i forhold til synstolking på nett bygger på disse generelle retningslinjene. Det finnes ingen internasjonal standard for synstolking. Retningslinjene avviker noe fra land til land. Media Access Australia har forsøkt å foreta en oppsummering av noen av de viktigste felles retningslinjene [23]. For et nærmere studie av ulike retningslinjer for synstolking anbefales RNIBs rapport om tema [23].

5.1 Retningslinjer for synstolking på nett

1. Gjennomfør synstolkingen ut fra de samme retningslinjene som for annen synstolking.
2. Forsøk så langt det er mulig å få plass til synstolkingen uten å gjøre endringer i videoens lengde.
3. Må det gjøres endringer i videoens lengde for å få til en forsvarlig synstolking, er det i utgangspunktet best å løse dette ved å legge til nødvendig informasjon i starten av videoen.
4. I enkelte tilfeller er ikke synstolking i starten nok. Videoen må også pauses underveis. Bilde og lyd i pausene bør være mest mulig likt som ellers i videoen.
5. Pausing av videoen bør brukes i tilfeller der videoen er for lang til at alt kan tas med i starten. Videre der det er lite verbalt og annet lydinnhold i videoen, og der tempoet og variasjonene i bildeuttrykket er stort. Dessuten der lydbildet er lite informativt i forhold til å få med seg det som skjer.
6. I videoer som er et intervju eller en tale (snakkende hode) holder det med synstolking i starten uansett lengde på videoen.
7. Overless ikke videoen med beskrivelser, Selv om synstolking på nettet åpner opp for å få plass til mer synstolking.
8. Tilby synstolking som en egen versjon, det vil si to versjoner (to lenker): En standard versjon og en synstolket versjon.
9. I videoer som er et intervju eller en tale (snakkende hode) holder det i de fleste tilfeller å kun tilby den synstolkede versjonen.
10. Anvend HTML 5 for avspilling av videoen.

5.2 Prioritering av hva som skal synstolkes

Hvis det må prioriteres mellom ulike videoer, bør følgende videoer tas først:

1. Videoer som er lite verbale.
2. Videoer med et lydbilde som er lite informativt i forhold til å få med seg det som skjer.
3. Videoer med innhold som er av spesiell interesse for funksjonshemmede generelt og synshemmede spesielt.
4. Videoer som er populære.
5. Videoer med innhold som har stor allmenn interesse.
6. Videoer med et varig innhold (som er tenkt at skal ligge lenge på nettet).

6 Oppsummering og anbefalinger

Nesten ingen ting av det som ligger på nettet er synstolket. Dette er et stort tilgjengelighetsproblem, fordi stadig mer av innholdet på nettet består av video og annen multimedia. Forskriften til Diskriminerings og Tilgjengelighetsloven stiller krav om at norske nettstedet skal oppfylle kravene i WCAG 2.0 på nivå AA, men synstolking er unntatt. Ingen andre land i verden stiller heller krav om synstolking på nettet. Vi mener at det blir et helt feil signal å gi unntak for all video på nettet. En alternativ løsning hadde vært å opprettholde kravet, men gitt visse unntak. For eksempel at kravet kun gjelder nytt innhold. Videre at tunge aktører som TV selskaper kunne gis visse unntak. For eksempel ved at kun en viss prosentandel av produksjonen behøvde å synstolkes. Vår anbefaling er derfor at Norge endrer forskriften og opphever unntaket for synstolking, men at det gis visse unntak fra kravet (som nevnt over). Dette ville gitt Norge anledning til å lede an på et området der vi ellers har ligget langt bak land det er naturlig å sammenligne med. I tråd med dette bør den anbefalte strategien være å arbeide for at de ordinære tjenestene på nettet (for eksempel Netflix) integrerer synstolking i sitt tilbud. Det vil si at spesialtjenester kun skal fylle rollen som et supplement.

I tillegg til lovgivingen bør det forskes på og utvikles løsninger som fremmer synstolking på nettet. Dugnadsprosjektet YouDescribe er et godt eksempel på et slikt prosjekt. Det bør også ses på hvordan leverandører av synstolking kan bidra. Som en del av dette prosjektet utviklet vi i MediaLT derfor nettstedet [film for alle](#). Tanken med nettstedet er å tilby en tjeneste som gjør det enklest mulig å få synstolket en video. Effekten av tiltaket vil bli testet og evaluert etter dette prosjektets slutt, fordi tjenesten først ble etablert mot slutten av prosjektperioden.

Synstolking på nettet gir noen ekstra muligheter i forhold til endringer i videoens lengde, endringer i lydbildet og tidsfrister. Vi anbefaler at disse mulighetene utnyttes der det er hensiktsmessig. Både nasjonalt og internasjonalt mangler det imidlertid retningslinjer som er spesielt beregnet for synstolking på nettet. I denne rapporten har vi utarbeidet et forslag til slike retningslinjer. Siden omfanget av videoer på nettet er så stort, er det også nødvendig med noen retningslinjer i forhold til hva som bør prioriteres. Et forslag til slike retningslinjer er også satt opp.

7 Referanser

[1] Nettsidene til FRES-prosjektet:

<http://www.medialt.no/fres-fremtidens-synstolking/1189.aspx>

[2] Prosjektet Youdescribe:

<http://youdescribe.ski.org/rel/>

[3] Future Reflections Convention Report 2012, Descriptive Video Exchange: Enhancing the Experience by Empowering the Consumer:

<https://nfb.org/images/nfb/publications/fr/fr31/4/fr310412.htm>

[4] Smith-Kettlewell Video Description Research and Development Center:

<http://www.vdrdc.org/>

[5] Delrapport FRES-prosjektet: Synstolking på TV

<http://www.medialt.no/dokumenter/1193.aspx>

[6] Rapport om krav til TV utstyr:

WBU User Requirements for Television Receiving Equipment, World Blind Union, Toronto 2011

[7] BBC iPlayer:

<http://www.bbc.co.uk/iplayer/>

[8] The accessible Netflix project:

<http://netflixproject.wordpress.com/2014/01/24/share-your-accessibility-experiences-and-desires-on-our-blog/>

[9] Tjenesten Talking flix:

<http://talkingflix.com/>

[10] Tjenesten Zagga Entertainment:

<http://zagga.tv/>

[11] Tjenesten Blindy.TV:

<http://blindy.tv/>

[12] Nettside om streamingstjenester med synstolking:

<http://www.dcmp.org/>

<http://netflixproject.wordpress.com/audio-description-on-demand/>

[13] Artikkel om webvideo:

<http://www.medialt.no/news/webvideo-med-synstolking/818.aspx>

[14] Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsninger:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/lover_regler/forskrifter/2013/forskrift-om-universell-utforming-av-inf.html?id=731520

[15] Web content accessibility guidelines (WCAG) 2.0:

<http://www.w3.org/TR/WCAG/>

[16] Organisasjonen Media Access Australia:

<http://www.mediaaccess.org.au/practical-web-accessibility/w3c-column/online-audio-description-5-tips-for-best-practice>

[17] Nettstedet Film for alle:

<http://film.medialt.no/>

[18] Informasjonsfilmen Uloba BPA:

<http://www.youtube.com/watch?v=WwVEZF9KJ1U>

[19] Nettsidene til prosjektet Lydtekst:

<http://www.medialt.no/lydtekst/9.aspx>

[20] Embedded Described Video (EDV):

<http://www.acb.org/adp/edv.html>

[21] Nettsidene til prosjektet Film mellom ørene:

<http://www.medialt.no/film-mellom-oerene/679.aspx>

[22] Nettsidene til Snøball Film (prosjektet Film for alle):

<http://ffa.kunnskapsfilm.no>

[23] Oppsummering av retningslinjer for synstolking:

<http://www.mediaaccess.org.au/practical-web-accessibility/media/audio-description-guidelines>

[24] Sammenligning av internasjonale standarder for synstolking:

International AD standards, A Comparative Study of Audio Description Guidelines Prevalent in Different Countries, RNIB, London 2010